

NOVICE

kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj IX.

V sredo 24. grudna (ranozimna) 1851.

List 52.

Nekaj iz nove mitne (colne) tarife.

Kakor je bilo v „Novicah“ že povedano, je poklicalo kupčijno ministerstvo lani zbor fabrikantov in obertnikov na Dunaj, se ž njimi posvetovati za novo, sedanjim časom primerno mitno (colno) tarifo, ktera naj bi se odraževala na meji za uvožnjo ptujiga blaga v dežele našiga cesarstva, ali za izvožnjo domačiga v ptuje dežele.

Namen tega cola mora biti od ene strani domače fabrike in obertnike varovati pogube po vunanjim blagu, od druge strani pa tudi po uvožnji ptujiga blaga v naše dežele nam drugim postreči, ki nismo ne fabrikanti ne obertniki, da nam domače robe predrago ne silijo.

Kupivcam bi bilo gotovo stem nar boljše vstreženo, ako bi se smelo ptuje blago brez vsiga cola v naše dežele voziti, ker bi potem imeli mnogoverstniga blaga na izbero, s tem bi tudi konec bil vsiga kontrabanta, — ali vlada mora pomisliti, da tudi domače fabrike, od katerih živi in zaslužek dobiva na milione ljudi, morajo v stanu biti, si kaj prislužiti. Zavoljo tega so si fabrikanti in kupci s svojimi željami ravno navskriž, in zatega voljo mora skerbna vlada srednjo pot iti, da ne zatiruje ne fabrikanta ne kupca (den Käufer). Da tedaj taka postava ne more nikdar vsim po volji biti, je gotovo; še druga težava je pa ta, ki zadeva razmere ene države do druge.

Ministerstvo je po zaslišanju svetovlanskiga zbora določilo novo tarifo, ktera bo prihodnjiga svečana v veljavo stopila. Iz te tarife povzamemo nekatere izglede, s tem pristavkam, da mitni (colni) cent nima 100, ampak $89\frac{1}{4}$ funtov.

Za uvožnino kave (kofeta) se bo plačalo za cent 10 fl., — konopneniga, lanéniga in ogeršičniga olja v sodcih 1 fl. 30 kr., — voska 4 fl., — za oglje in šoto se ne bo plačevalo uvožnine, — za svilo (žido) 15 fl., — za sirovo pavolnato prejo 7 fl., — za beljeno 10 fl., — za barvano 15 fl., — za sirovo platneno prejo 2 fl. 30 kr., za beljeno 12 fl. 30 kr. za prihodnje 3 leta, — za sukanec 20 fl., — za borno pavolnato blago 20 fl., za srednje 75 fl., za lepo 100 fl., za posebno lepo 150 fl., za nar lepši 200 fl. od centa, — za srednje lepo platneno blago 75 fl., ravno toliko za volnato srednje blago, za posebno lepo pa 150 fl., — za svilno blago 2 fl. 30 kr. in 6 fl. od funta, — za usnje in usnjeno blago se ni nič kaj spremenilo, za vóšeno (lakirano) in prešano 15 fl., — za nar slaběji popir 45 krajc., za slabi 3 fl., srednji 7 fl. 30 kr., za nar lepši 25 fl., za izvožnjo cunj se plača od centa 4 fl. Iz Ogerskiga, Horvaškiga, Slavonskiga in iz Horvaško-Slavonske vojne granice se zamorejo cunje čez Terst in Reko po nižji ceni, namreč proti plačilu 2 fl. od centa izpeljavati, ako se od ministerstva dovoljvno pismo dobi. Domače popirnice tožijo po pravici zoper to ni-

sko ceno za izvožnjo cunj, ker se bojé, da jih bo preveč iz dežele šlo in bo to deželi dragino cunj in popirja delalo. — Tarifa za železo je ostala po poprejšnji osnovi, le za jekleni drat in olikane jeklene peresa je uvožnina za cent na 7 fl. 30 kr. postavljena. Izvožnina kosti znese za cent 50 krajc.

Naznanilo tistih fabrikantov, obertnikov in rokodelcov, ki so iz raznih dežel austrijskiga cesarstva v Londonski razstavi medalje prejeli, ali so častno pohvaljeni bili.

(Dalje.)

5. in 6. red. Mašine in mašinne fabrike.

(Slavno medaljo): H. D. Schmid na Dunaji, nasledniki Petra Gamba v Milani za Jacquard-mašino.

Iz 7. reda (nobeden).

8. red. Mornarske in vojnorslovne reči, orodje.

(Veliko medaljo): c. k. vojno-zemljopisni inštitut na Dunaji za zemljovide.

(Častno omenjeni so bili): J. Deutscher, puškar v Berni, za tarčno pušo; A. C. Kehlnerovi vnuki, puškarji v Pragi, za samokrese (pištole).

Iz 9. reda. Za kmetijske in vertnarske orodja (nobeden).

10. red. Za naravoslovne in matematične orodja.

(Slavno medaljo): Venceslav Batka v Pragi za kemijsko orodje, — G. B. Marchesi v Milani za pisno orodje za slepe, — c. k. državna tiskarnica na Dunaji za svetlopiše.

(Častno omenjeni so bili): Adam vitez Burg, vodja c. k. politehnike na Dunaji, za napravo močimereža (Dynamometer), — J. Kuže, mehanikar v Pragi, za kemijsko vago, — Simon Stampfer, profesor politehnike na Dunaji, za méno orodje, — C. F. Vogel v Milani za svetlopiše.

11. red. Za pavolnato blago.

(Slavno medaljo): Janez Langer, tkavec na Dunaji.

12. red. Za volnato blago.

(Slavno medaljo): Filip Haas in sinovi, fabrikanti na Dunaji, za tomošk in žamet, — Jožef Keller, predivec v Berni, za prejo, — Anton Schmieger, predivec v Neudeku na Českim, za prejo, — August Schöll, suknár v Berni, za sukno; in ravno za to tudi Vilhelm Sigmund, suknár v Reichenbergu na Českim.

(Častno omenjeni so bili): Bern. C. Ginzel, suknár v Reichenbergu na Českim, za sukno — in bratje Moro, suknarji v Celjovcu, za sukno.

13. red. Za svilno (židano) blago.
so prejeli sledeči fabrikantje svilniga blaga slavne me-